

Provkonstruktion

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Samhällskunskap 1b

Tema: Demokratiska system

Syfte

Syftet med detta prov är att bedöma elevernas förståelse för olika former av demokratiska system, deras principer och funktioner, samt att analysera hur dessa system påverkar medborgarna och samhället.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

“Analysera och diskutera demokratiska principer, verksamheten inom demokratiska system och betydelsen av demokratiska rättigheter och skyldigheter.”

Kunskapskrav

- “Eleven kan redogöra för och förklara centrala begrepp och processer inom demokratiska system.”
- “Eleven kan analysera och diskutera för- och nackdelarna med olika demokratiska modeller.”

Prov

Faktafrågor

1. Vad innebär begreppet “representativ demokrati”?
 - A) Medborgarna beslutar om varje fråga direkt
 - B) Folket väljer representanter som fattar beslut åt dem
 - C) Makten ligger hos en grupp individer
 - D) Alla medborgare deltar i beslutsprocessen
2. Vilken av följande rättigheter är centralt för en demokrati?
 - A) Rätten till arbete
 - B) Yttrandefrihet
 - C) Rätten till privat egendom
 - D) Rätten till sjukvård

3. Vad står förkortningen EU för?
 - A) Europeiska Unionen
 - B) Europeiska Utrikespolitiken
 - C) Europeiska Unionen
 - D) Enhet i Europa
4. Vilken typ av valsystem används oftast i Sverige?
 - A) Majoritetsval
 - B) Proportionellt val
 - C) Blandat val
 - D) Direktval
5. Vad innebär "maktfördelning" inom ett demokratiskt system?
 - A) Att makten delas mellan olika institutioner
 - B) Att makten är koncentrerad till en person
 - C) Att makten delas mellan olika länder
 - D) Att makten fördelas mellan politiska partier
6. Vilket av följande påståenden är sant om en demokratisk stat?
 - A) Den har en enpartistat
 - B) Den skyddar medborgarnas rättigheter
 - C) Den begränsar medborgarnas frihet
 - D) Den har en centraliserad maktstruktur
7. Vad kallas den process där medborgarna kan avsätta en folkvald representant?
 - A) Röstning
 - B) Överklagande
 - C) Recall-val
 - D) Folkomröstning
8. Vad innebär begreppet "politisk pluralism"?
 - A) Att endast ett parti får delta
 - B) Att flera åsikter och partier är tillåtna och representerade
 - C) Att alla intressen förenas i ett parti
 - D) Att inga politiska partier tillåts
9. Vilken institution ansvarar i Sverige för att övervaka valet?
 - A) Valmyndigheten
 - B) Riksdagen
 - C) Regeringen
 - D) Domstolen
10. Vilket av följande är ett kännetecken för en diktatur?
 - A) Öppen debatt
 - B) Fria medier

- C) Begränsad politisk opposition
- D) Folkomröstningar

11. Vad innebär "folkomröstning"?

- A) Ett val där endast en kandidat deltar
- B) Ett val utan registrering
- C) En direkt demokrati där medborgarna röstar om specifika frågor
- D) En diskussion om politik

12. Vilket av följande är ett exempel på en mänsklig rättighet?

- A) Rätt till arbete
- B) Rätt till liv
- C) Rätt till konferens
- D) Rätt till egendom

13. Vad är en "opinionsundersökning"?

- A) En åsikt från en politiker
- B) En undersökning av medborgarnas åsikter om aktuella frågor
- C) En fråga ställd i en folkomröstning
- D) En bedömning av valsystem

14. Vad syftar begreppet "social rättvisa" till inom ett demokratiskt system?

- A) Att uppnå rättvisa och jämlikhet för alla medborgare
- B) Att skydda företagarna
- C) Att främja individuella intressen
- D) Att begränsa vissa rättigheter

15. Vad kännetecknar en "konstitutionell monarki"?

- A) En person har all makt
- B) Monarken har begränsad makt enligt en konstitution
- C) Ingen monark finns
- D) Monarken väljs av folket

Resonerande frågor

1. Analysera för- och nackdelar med ett proportionellt valsystem jämfört med ett majoritetsvalsystem. Syftet är att ge elever möjlighet att reflektera över hur olika val system påverkar representation och styrning.

2. Diskutera hur demokrati kan skydda medborgarnas rättigheter och friheter. Eleverna ges en plattform att förstå betydelsen av dessa skydd under olika styren.

3. Resonera kring hur politisk pluralism bidrar till demokratins funktion och stabilitet. Frågan ger möjlighet att utforska mångfaldens betydelse och dess påverkan på samhälleliga beslut.

4. Utvärdera skillnaderna mellan en konstitutionell monarki och en republik när det gäller demokratiskt styre. Denna fråga öppnar för en diskussion om olika former av styrelse och dess konsekvenser.
5. Diskutera hur opinionsundersökningar kan påverka politiska beslut och väljarnas åsikter. Reflektion kring opinionsbildning och dess potential att styra det politiska samtalet.
6. Analysera vikten av att skydda minoriteters rättigheter inom ett demokratiskt system. Ger insikt i hur demokrati inte bara handlar om majoritetens åsikter, utan även om skydd av minoritetsgrupper.
7. Resonera över hur sociala rörelser kan leda till förändringar inom demokratiska system. Elever ges möjlighet att diskutera hur aktivism och folkrörelser driver fram politiska reformer.
8. Diskutera hur internationella människorättsnormer påverkar demokratisering och politik i olika länder. Här kan eleverna se hur globala frågor och normer påverkar lokala förhållanden och strukturer.

Bedömning

Provet kan bedömas med poäng där faktafrågorna ger fem poäng vardera och resonerande frågor ger tre poäng vardera.

- För betyg E krävs minst 8 poäng totalt.
- För betyg C krävs minst 12 poäng totalt, varav minst 3 poäng från resonerande frågor.
- För betyg A krävs minst 18 poäng totalt, varav minst 5 poäng från resonerande frågor.

Tags: [Prov](#)